

Znaczenie przyczynowe z genetivem zasadniczo wskazujące na przyczynę pośrednią lub narzędną (np. Bóg przemawiał διὰ τοῦ προφήτου) może też obejmować przyczynę główną, np. Rz 11,36: ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν, gdzie mowa o Bogu Stworzycielu: „ponieważ z Niego i przez Niego (δι' αὐτοῦ) i w Nim jest wszystko.” Dlatego nie można w oparciu o przyimek διὰ eksponować idei pośrednictwa Chrystusa – Słowa w dziele stworzenia (J 1,3: πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν).

Ta sama tendencja do rozszerzenia pojawia się kiedy διὰ z genetivem wyraża sposób. Np. διὰ λόγου = słownie (Dz 15,27: ἀπεστάλκαμεν οὖν

46

Ἰουδαὶν καὶ Σιλλῶν καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά) w przeciwstawieniu do διὰ τῆς ἐπιστολῆς = listownie (2 Kor 10,11: τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἰοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ). Ten sposób użycia rozszerza się na sposób, który jest nie tylko środkiem (medium, poprzez które) działania, ale zwykłą okolicznością (2 Kor 2,4: ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρῦων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γινώτε ἦν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς), a nawet okolicznością przeciwną danej czynności: (Rz 2,27: καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν νόμον τελούσα σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου.).

Διὰ, z genetivem = „przez” oznacza nie tylko – jak w języku greckim klasycznym – trwanie (διὰ πάσης νυκτός) i czas, po upływie którego coś się dzieje (Mk 2,1: Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν ἠκούσθη ὅτι ἐν οἴκῳ ἐστίν), ale również – już nie klasycznie – przestrzeń czasu, w której coś się dzieje, np. Mt 26,61: εἶπαν, Οὗτος ἔφη, Δύναμαι καταλύσαι τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομησαί.

Elementy składniowe biblijnego języka greckiego, ks. prof. dr hab. Antoni Paciorek, na podstawie M.Zerwic, Graecitas biblica, PIB ROMA, Instytut Teologii Biblijnej „Verbum”, Kielce 2001, strony 46-47

*Znaczenie przyczynowe dia z acc.,
możemy zaobserwować w przykładowym fragmencie z Ewangelii Marka 2:27:*

**27. Ponadto rzekł im: Sabat jest ustanowiony dla człowieka, a nie człowiek dla sabatu.
(BW)**

*gdzie człowiek jest istotą pasywną (bierną), „z powodu”, „dla” której
Bóg aktywny (czynny), czyni (ustanawia) Szabbat:*